

ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธ์ไทย

สอบ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

โส (กปิโ) พาสจุมเทน มตฺโต ลากตณฺหาย อภฺภูโต
 อติปญฺชิตมานิตาย ปเรหิ วุตฺตํ กปฺปิยํปี อกปฺปิยนฺติ วตฺติ อกปฺปิยํปี
 กปฺปิยนฺติ สาวชฺชํปี อนวชฺชนฺติ อนวชฺชํปี สาวชฺชนฺติ ฯ โส เปสเลหิ
 ภิกฺขุหิ มา อาวุโส กปฺปิต เหวํ อวจาติ วตฺวา ฌมฺมณฺจ วินยณฺจ ทสฺเสตฺวา
 โอวทียมาโนปี ตุมฺเห ก็ ชานาถ วิตฺตมฺภูจิสทิสฺสาคิอาทีนึ วตฺวา ภิกฺขุ
 จุํเสนฺโต วมฺเภนฺโต วิจรติ ฯ อตฺสฺส ภาตฺ สุชนฺตฺเถรฺสฺสาปี ภิกฺขุ เอตมตฺถํ
 อาโรเจสุํ ฯ โสปี นํ อุปฺสงฺกมิตฺวา อาวุโส กปฺปิต ตุมฺหาทิสานํ หิ สมฺมาปฺปฏิปฺตติ
 สาสนฺสฺส อายุ นาม ตสฺมา สมฺมาปฺปฏิปฺตติ ปฺหาย กปฺปิยาทีนึ ปฺฏิพาหนฺโต
 มา เหวํ อวจาติ โอวทึ ฯ โส ตสฺสาปี วจนํ นาทยิ ฯ ตโต ปฺภูจาย นํ
 อณฺเณปี เปสลา ภิกฺขุ ฉทฺทฺทฺยึสุ ฯ โส ทฺูราจาโร หุตฺวา ทฺูราจารปฺริวฺโต
 วิหรนฺโต เอกทิวสํ อุโปสถคฺเค ปาฏฺโฆกขํ อุทฺทิสฺสฺสามิตฺติ วีชนึ อาทาย
 ฌมฺมาสเน นิสฺสิตฺวา วตฺตตฺวาวุโส เอตถ สนฺนึปิตฺตานํ ภิกฺขุณํ ปาฏฺโฆกขนฺติ
 ปฺจุจิตฺวา โโก อตฺถโ อิมสฺส ปฏฺิวจเนน ทินฺเนนาติ ตฺุณฺหึภูเต ภิกฺขุ ทิสฺวา
 อาวุโส ฌมฺโม วา วินโย วา นตฺถิ ปาฏฺโฆกขเณ สฺเตน วา อสฺสุเตน วา โโก
 อตฺถโถติ วตฺวา อาสนา วุฏฺฐหิ ฯ เหวํ โส กสฺสปฺสฺส ภควโต ปฺริยตฺติสฺसानํ
 โอสกฺกาเปสิ ฯ โสชนฺตฺเถโรปี ตทฺเหว ปฺรินิพฺพายิ ฯ กปิโ อายุปฺริโยसान
 อวีจิมฺหิ มหานิรเย นิพฺพตฺติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธไทย

โส วิเสสน ของ กปีโล ๆ สยกคุดา ใน วทติ สืบท กิริยาสืบท อาขยาตบท กตตุวาก พาทุสจวมเทน กรณ ใน มตุโต ๆ กัตติ อภิกุโต กัตติ วิเสสน^๑ ของ กปีโล ลากตมฺหยา อนภิตกคุดา ใน อภิกุโต อติปณฺฑิต-มานิตาย เหตุ ใน วทติ สืบท ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๆ อนภิตกคุดา ใน วุตฺตํ ๆ กัตติ กปฺปิยํ กัตติ วิเสสน ของ วตฺถุ ๆ อวุตฺตกมฺม ใน วทติ ปี สีสัพพ^๒ อเปกขคุด เข้ากับ กปฺปิยํ, อกปฺปิยํ, สาวชฺชํ และ อนวชฺชํ (หรือสัมพันธว่า ปี สีสัพพ วากุยสมุจฺจยคุด^๓ เข้ากับ ปเรหิ วุตฺตํ กปฺปิยํ อกปฺปิยนฺติ วทติ, อกปฺปิยํ กปฺปิยนฺติ วทติ, สาวชฺชํ อนวชฺชนฺติ วทติ และ อนวชฺชํ สาวชฺชนฺติ วทติ) อกปฺปิยํ สรฺูป ใน อิติ ๆ สัพพ อาการ ใน วทติ,

(ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๆ อนภิตกคุดา ใน วุตฺตํ ๆ กัตติ) อกปฺปิยํ กัตติ วิเสสน ของ วตฺถุ ๆ อวุตฺตกมฺม ใน วทติ กปฺปิยํ สรฺูป ใน อิติ ๆ สัพพ อาการ ใน วทติ, (ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๆ อนภิตกคุดา ใน วุตฺตํ ๆ กัตติ) สาวชฺชํ กัตติ วิเสสน ของ กมฺมํ ๆ อวุตฺตกมฺม ใน วทติ อนวชฺชํ สรฺูป ใน อิติ ๆ สัพพ อาการ ใน วทติ, (ปเรหิ วิเสสน ของ ชเนหิ ๆ อนภิตกคุดา ใน วุตฺตํ ๆ กัตติ) อนวชฺชํ กัตติ วิเสสน ของ กมฺมํ ๆ อวุตฺตกมฺม ใน วทติ สาวชฺชํ สรฺูป ใน อิติ ๆ สัพพ อาการ ใน วทติ ๆ

โส วิเสสน ของ กปีโล ๆ สยกคุดา ใน วิจรติ ๆ อาขยาตบท กตตุวาก เปสเลหิ วิเสสน ของ ภิกุขุหิ ๆ อนภิตกคุดา ใน โอวทียมาโน

^๑ มตุโต และ อภิกุโต สัมพันธเป็น วิคคิตคุดา ใน หุคฺวา ก็ได้

^๒ สัมพันธ ปี สัพพ อเปกขคุด เข้าทีละสัพพ ตามลำดับก็ได้

^๓ ปี, อปี สัพพ ใช้ในอรรถหลายอย่าง เช่น สมุจฺจยคุดะ (และ วิกปฺปีคุดะ), ปุจฺจนคุดะ, อเปกขคุดะ, สัมภวานคุดะ และ ครหคุดะ

“อาวุธ วิเสสน ของ กปิล ๆ อาลปน ตูว์ สยกคตฺตา ใน อวจ มา ศัพท์
ปฏิสฺสเร ใน อวจ ๆ อาขยาตบท กตฺตฺวาจก เหวํ กิริยาวิเสสน ใน อวจ อิติ
ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ทสฺเสตฺวา ฌมฺมํ กิธึ วินยํ กิธึ
อวฺตฺตกมฺม ใน ทสฺเสตฺวา จ สองศัพท์ ปทสมฺมจฺยจฺจฺตฺต เข้ากับ ฌมฺมํ และ
วินยํ ทสฺเสตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน โอวทียมาโน ๆ อพฺภนฺตฺรกิริยา
ของ กปิลฺโล ปีศัพท์ อเปกฺขจฺจฺตฺต เข้ากับ โอวทียมาโน

“คฺมุเห สยกคตฺตา ใน ชานาถ ๆ อาขยาตบท กตฺตฺวาจก ก็ อวฺตฺตกมฺม
ใน ชานาถ, คฺมุเห สยกคตฺตา ใน อตฺถ ๆ อาขยาตบท กตฺตฺวาจก
ริตฺตมฺมฺญฺจฺสทิสฺสา วิกตฺติกคตฺตา ใน อตฺถ อิติ ศัพท์ สรฺูป ใน อาทีนึ วจฺนานิ
อาทีนึ วิเสสน ของ วจฺนานิ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน วตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
วิจฺรติ^๕ ภิกฺขุ อวฺตฺตกมฺม ใน จุํเสนฺโต และ วมฺเภนฺโต จุํเสนฺโต กิธึ
วมฺเภนฺโต กิธึ อพฺภนฺตฺรกิริยา ใน วิจฺรติ ๆ

อด กาลสฺตฺตมึ ใน อาโรเจสฺสุ ภิกฺขุ สยกคตฺตา ใน อาโรเจสฺสุ ๆ
อาขยาตบท กตฺตฺวาจก อสฺส วิเสสน ของ กปิลสฺส ๆ สามึสมฺพนฺธ ใน
ภาตฺตุ ๆ วิเสสน ของ โสชนตฺเถรสฺส ๆ สมฺปทาน ใน อาโรเจสฺสุ อปีศัพท์
อเปกฺขจฺจฺตฺต เข้ากับ โสชนตฺเถรสฺส เอตํ วิเสสน ของ อตฺถํ ๆ อวฺตฺตกมฺม
ใน อาโรเจสฺสุ ๆ

โส วิเสสน โสชนตฺเถโร ๆ สยกคตฺตา ใน โอวทึ ๆ อาขยาตบท
กตฺตฺวาจก ปีศัพท์ อเปกฺขจฺจฺตฺต เข้ากับ โส นํ วิเสสน ของ กปิลํ ๆ อวฺตฺตกมฺม
ใน อุปสงฺกมิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน โอวทึ “อาวุธ วิเสสน ของ กปิล ๆ
อาลปน หิ ศัพท์ วากฺยารมฺภ สมฺมาปฏฺิพฺตฺติ สยกคตฺตา ใน โหติ ๆ
อาขยาตบท กตฺตฺวาจก คฺมุหาทิสานํ วิเสสน ของ ภิกฺขุณฺํ ภาวาทิสมฺพนฺธ
ใน สมฺมาปฏฺิพฺตฺติ สาสนสฺส สามึสมฺพนฺธ ใน आयุ ๆ วิกตฺติกคตฺตา ใน
โหติ นาม ศัพท์ สลฺยฺนาโชตฺก เข้ากับ आयุ,

^๕หรือสัมพันธ์ว่า “วตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน จุํเสนฺโต และ วมฺเภนฺโต.....จุํเสนฺโต กิธึ วมฺเภนฺโต กิธึ
อพฺภนฺตฺรกิริยา ของ กปิลฺโล”

ตสฺมา เหตุ ใน อวจ คุว์ สยกคฺตา ใน อวจฯ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก
สมฺมาปฺปฏิปตฺตี อวฺตคกมฺม ใน ปฺหายฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อวจ^๕ กปฺปิยาทีนึ
วิเสสน ของ วตฺตุนิ ฯ อวฺตคกมฺม ใน ปฺฏิพาหนฺโต ฯ อพฺนฺตฺรกิริยา ใน
อวจ มา ศัพท์ ปฺฏิเสชนตฺต เอวํ กิริยาวิเสสน ใน อวจ อิติ ศัพท์ อาการ ใน
โอรุทึ ฯ

โส วิเสสน ของ กปฺปิโล ฯ สยกคฺตา ใน อาทึ น ศัพท์ ปฺฏิเสช
ใน อาทึ ฯ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก ตสฺส วิเสสน ของ โสชนคฺเตรสฺส ฯ
สามีสมฺพนฺธ ใน วจฺนํ อปฺิ ศัพท์ อเปกฺขตฺต เข้ากับ ตสฺส วจฺนํ อวฺตคกมฺม
ใน อาทึ ฯ

ภิกฺขุ สยกคฺตา ใน ฉทฺทฺยีสฺสุ ฯ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก ตโต วิเสสน
ของ กาลโต ฯ อปาทาน ใน ปฺญฺจาย ฯ กิริยาวิเสสน ใน ฉทฺทฺยีสฺสุ นํ วิเสสน
ของ กปฺปิลํ ฯ อวฺตคกมฺม ใน ฉทฺทฺยีสฺสุ อณฺเณ กัถึ เปสฺลา กัถึ วิเสสน ของ
ภิกฺขุ ปิ ศัพท์ อเปกฺขตฺต เข้ากับ อณฺเณ ฯ

โส วิเสสน ของ กปฺปิโล ฯ สยกคฺตา ใน วุจฺจฺหึ ฯ อาขุยาตบท
กตฺตฺวาจก ทฺุราจาโร วิคตฺติคคฺตา ใน หุตฺวา ฯ สมานกาลกิริยา ใน วิหรนฺโต
ทฺุราจารปฺริวฺโต วิเสสน ของ กปฺปิโล วิหรนฺโต อพฺนฺตฺรกิริยา ของ กปฺปิโล
เอกทิวสํ กาลสคฺตมึ ใน นิสึทิตฺวา อุโปสคฺคฺเต อาธาร ใน นิสึทิตฺวา “อหํ
สยกคฺตา ใน อุทฺทิสฺสสามึ ฯ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก ปาฎิโมกฺขํ อวฺตคกมฺม
ใน อุทฺทิสฺสสามึ อิติ ศัพท์ สรฺูป ใน จินตเนน ฯ กรณ ใน นิสึทิตฺวา วัชฺชนึ
อวฺตคกมฺม ใน อาทาย ฯ สมานกาลกิริยา (หรือ ปุพฺพกาลกิริยา) ใน
นิสึทิตฺวา ฆมฺมาสเน อุปลิเลสิกาธาร ใน นิสึทิตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
ปุจฺฉิตฺวา

“อาวฺโส อาลปน ปาฎิโมกฺขํ สยกคฺตา ใน วตฺตติ ฯ อาขุยาตบท
กตฺตฺวาจก เอตฺต วิเสสน ของ อุโปสคฺคฺเต ฯ อาธาร ใน สนฺนิปตฺตานํ ฯ

^๕หรือสัมพันธ์ว่า “ปหาย ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปฺฏิพาหนฺโต...ปฺฏิพาหนฺโต อพฺนฺตฺรกิริยา ของ คุว์...”

วิเสสน ของ ภิกขุณฺโณ ๑ สมุปทาน ใน วุตตติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฉิตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ทิสฺวา “โก วิเสสน ของ อตฺโถ ๑ ลิงฺคตฺถ อิมสฺส วิเสสน ของ ภิกขุโน ๑ สมุปทาน ใน ทินฺเนน ๑ วิเสสน ของ ปฏฺวิจเนน ๑ กรณ ใน อตฺโถ อิติ ศัพท์ สรฺูป ใน จินฺตเนน ๑ กรณ ใน ตฺถนฺทฺทฺเท ๑ วิเสสน ของ ภิกขุ ๑ อวฺุตตกมฺม ใน ทิสฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน วตฺวา

“อาวฺุโส อาลปน ฌมฺโม กิฺติ วินโย กิฺติ สยกตฺตา ใน นตฺถิ ๑ อาขยาตบท กตฺตฺวาจก วา สองศัพท์ ปทวิกปฺปตฺถ เข้ากับ ฌมฺโม และ วินโย, อตฺโถ ลิงฺคตฺถ ปาฏฺวิโมกฺเขน กรณ ใน อตฺโถ สฺเตน กิฺติ อสฺสุเตน กิฺติ วิเสสน ของ ปาฏฺวิโมกฺเขน วา สองศัพท์ ปทวิกปฺปตฺถ เข้ากับ สฺเตน และ อสฺสุเตน โก วิเสสน ของ อตฺโถ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน วุจฺจฺหิ อาสนา อปาทาน ใน วุจฺจฺหิ ๑

โส วิเสสน ของ กปิฺโล ๑ เหตุกตฺตา ใน โอสกฺกาเปสิ ปรียตฺติสาสนํ การิตกมฺม ใน โอสกฺกาเปสิ ๑ อาขยาตบท เหตุกตฺตฺวาจก เอวํ ศัพท์ ปการตฺถ กสฺสปสฺส สลฺยาวิเสสน ของ ภควฺโต ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน ปรียตฺติสาสนํ ๑

โสชนตฺเถโร สยกตฺตา ใน ปรีนินฺพฺพายิ ๑ อาขยาตบท กตฺตฺวาจก ปิ ศัพท์ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ โสชนตฺเถโร ตทเห กาลสฺตฺตฺมิ ใน ปรีนินฺพฺพายิ เอวํ ศัพท์ (หรือ ว ศัพท์) อวฺุชาธณ เข้ากับ ตทเห ๑

กปิฺโล สยกตฺตา ใน นินฺพฺพตฺติ ๑ อาขยาตบท กตฺตฺวาจก आयुปรีโยสาเนน กาลสฺตฺตฺมิ ใน นินฺพฺพตฺติ อวิจิมฺหิ สลฺยาวิเสสน ของ มหานิรเย ๑ วิสยาธาร ใน นินฺพฺพตฺติ ๑